

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลกระทบทางสังคมจากโครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วย
สายพานเชิงใหม่-แม่ฮ่องสอน:กรณีศึกษาบ้านปางหมู ตำบลปาง
หมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้เขียน นางสาวศิริานุช สุวรรณ

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ
ศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบทางสังคมจากโครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพานเชิงใหม่ - แม่ฮ่องสอนที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ และเพื่อหาแนวทางในการป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบทางลบด้านสังคมที่อาจจะเกิดขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามผ่านแบบสอบถามและการสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อประกอบการประเมินข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลแบบมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า สภาพสังคมปัจจุบันของหมู่บ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นลักษณะหมู่บ้านใหญ่ที่สืบทอดมาจากชาวไทยใหญ่ ครอบครัวมีสมาชิกโดยเฉลี่ยมากกว่า 3 คน มีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่มีเครือญาติตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณเดียวกัน อาชีพหลักคือเกษตรกรรม หมู่บ้านมีป่าล้อมรอบ ทำให้ได้รับประโยชน์จากป่าในด้านปัจจัย 4 และมีคุณภาพชีวิตที่ดีพอสมควรจากการที่มีระบบสาธารณูปโภคครบครัน ทั้งไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และระบบการคมนาคมซึ่งดำเนินการโดยภาครัฐ

ผลกระทบทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ

1. ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าปัจจุบันกระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอในการใช้งานภายในหมู่บ้าน คิดว่าเมื่อมีโครงการเกิดขึ้นจะมีการส่งกระแสไฟฟ้าเข้ามาในหมู่บ้านมากขึ้น รวมทั้งจะมีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน น้ำ ขยะ ของเสีย การคมนาคมภายในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้านที่เพิ่มขึ้น ทำให้ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้

2. ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

สภาพเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านทำการเกษตรกรรม หากมีโครงการเกิดขึ้นอาจมีการจ้างงานทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น ด้านสาธารณสุข จะต้องมีการจัดการ เนื่องจากอาจก่อให้เกิดโรคใหม่และอาจมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอหากมีประชากรเพิ่มขึ้น ด้านอาหารมีปัญหาน้อย คุณค่าทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมไม่กระทบมากเนื่องจากเป็นชุมชนเข้มแข็ง นอกจากนั้นการท่องเที่ยว และความงดงามของทิวทัศน์ธรรมชาติ อาจจะได้รับผลกระทบบ้างเนื่องจากสูญเสียพื้นที่บางส่วนในการก่อสร้างของโครงการ

สำหรับแนวทางในการ แก้ไข และลดผลกระทบทางลบด้านสังคมที่อาจเกิดขึ้นนั้น ชาวบ้านต้องการให้ผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมด้านอาชีพให้แก่ชาวบ้าน หลีกเลี่ยงการก่อสร้างใกล้หรือมีลักษณะข้ามเหนือสิริชะบริเวณสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในหมู่บ้าน จัดการระบบสาธารณสุขที่เหมาะสมโดยการจัดทำทะเบียนประวัติแรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาในพื้นที่ สร้างห้องสุขาให้เพียงพอ สร้างมาตรการป้องกันและควบคุมโรคเพื่อมิให้เกิดโรคระบาด ส่วนด้านประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นชาวบ้านต้องการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมภายในหมู่บ้านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อการกระจายรายได้สู่ชุมชน

Independent Study Title	Social Impacts from Chiang Mai-Mae Hong Son Ropeway Project: A Case Study of Pangmoo Village, Pangmoo Subdistrict, Mueang District, Mae Hong Son Province
Author	Miss Siranuch Suwan
Degree	Master of Arts (Man and Environment Management)
Independent Study advisor	Prof. Dr. Anurak Panyanuwat

ABSTRACT

The research project aimed to study the social impacts of Chiang Mai-Mae Hong Son Rope Way Project on the villagers, and to find out appropriate measure for prevention, and mitigation of any negative impact might occur.

The tools used in data collection were a set of questionnaires, and interview items. The data from the questionnaires and the interviews were analyzed by using descriptive statistics along with the data obtained by the participatory rural appraisal method.

It was found that the social life of the villagers in Ban Pang Moo, Phangmoo Sub-district, Mueang District, Mae Hong Son Province was of the “Tai Yai” extended family type. There were an average of more than 3 family members living in each house which settled in the same premise. Agriculture was the main career of the villagers. The village was located among the National Forest. Therefore, they have got 4 factors for living from the forests. The villagers had a sufficient quality of life due to receiving supports from the government such as electricity, tap water for household, telephone service, internet and transportation.

The social impacts could be identified into aspects as followed.

1. Utilities: The subjects suggested that at present there was an un-sufficient amount of electricity for the village. If the project was established, there would be more amount

of electricity supply into the village there would be better management of land usage, tap water, irrigation, wastes, and transportation. Therefore, they believed that there would be some gain from this project.

2. Quality of Life:

The Socio-economy: Most of the villagers earn their living from the agriculture. If the project was established there would be more opportunities to earn their living from new jobs. For public health services, there would be some measures on management since there might be more personnel due to the increasing of citizen and new communicable diseases might occur. There would be few problems in food supply as well as the cultural changes because the villagers had good community strength. There might be some effects on the beauty of the natural sceneries of the village due to the construction of the system.

The mitigation measures for the possible negative social impacts were purposed by the subjects that there should be a responsible person for the vocational development. The construction of the system would not be allowed if it passes above any cultural respected area in the village. There should be a proper public health service system such as taking notes about immigrated labors, building sufficient amount of public toilets and bathrooms, and controlling of communicable diseases. For the cultural aspects, the subjects purposed the development of cultural learning centre into a tourist spot where villagers had a part in management in order to bring some income to the community.